สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
Community Organizations Development Institute (Public Organization)
๙๑๒ ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐ โทร. ๐-๒๓๗๘-๘๓๐๐ โทรสาร ๐-๒๓๗๘-๘๓๔๒

ประกาศสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เรื่อง แนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนโครงการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ตามที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีภารกิจสนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท และรัฐบาลได้มีแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ซึ่งมุ่งเน้นให้คนไทยทุกคนเข้าถึงสิทธิในที่อยู่อาศัย มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ โดยใช้เป็นกรอบในการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะยาว และเสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายและครอบคลุมในทุกมิติ สถาบันได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และมั่นคง ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม นำไปสู่การพัฒนาชุมชนทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต การบริหารจัดการทุนภายในชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยการบูรณาการและประสานความร่วมมือ การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นและภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยชุมชนเป็นหลักในการจัดการตนเองอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนนำไปสู่การสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีแนวทางในการสนับสนุนโครงการที่ชัดเจน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมติคณะอนุกรรมการบ้านมั่นคงและการจัดการที่ดิน ในการประชุมครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงออกประกาศแนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนโครงการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การสนับสนุนโครงการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม พร้อมระบบสาธารณูปโภคและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาที่อยู่อาศัยมากกว่าบ้าน สู่ความมั่นคงของมนุษย์และชุมชนเข้มแข็ง และพัฒนาเป็นชุมชนให้น่าอยู่

(๒) เพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบครอบคลุมชุมชนทั้งเมืองและชนบท โดยมีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านการจัดการที่ดิน ระบบสาธารณูปโภค ศักยภาพของชุมชนในด้านการออมทรัพย์ การบริหารจัดการองค์กร การบริหารจัดการโครงการ

(๓) เพื่อให้มีระบบการจัดการร่วมระหว่างชุมชนและท้องถิ่น โดยมีกลไกการทำงานร่วมกันประกอบด้วย ชุมชน หน่วยงานของท้องถิ่น และหน่วยงานระดับจังหวัด พร้อมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาและแก้ปัญหาให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาของหน่วยงานท้องถิ่นและแผนพัฒนาจังหวัด

(๔) เพื่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีของชุมชนท้องถิ่น มีระบบบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาอย่างเป็นระบบทั้งในชุมชน นอกชุมชน และตำบล

(๕) เพื่อให้เกิดรูปธรรมและรูปแบบในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนตามบริบทของพื้นที่ เกิดการจัดการร่วมกันของชุมชน ท้องถิ่น และภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒ การสนับสนุนโครงการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง จะต้องเกิดประโยชน์แก่ชุมชนและประชาชน ดังนี้

(๑) เกิดการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทอย่างเป็นระบบให้ครอบคลุมทุกมิติและผู้เดือดร้อนมากที่สุด เพื่อให้สังคมอยู่ดีมีสุขถ้วนหน้า

(๒) เกิดกลไกคณะกรรมการพัฒนาระดับเมืองและระดับตำบลที่มีองค์ประกอบจากผู้แทนชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคีพัฒนาต่าง ๆ

(๓) ชุมชนมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการแผนงาน งบประมาณ และในการดำเนินงานพัฒนาโดยมุ่งการได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง และมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำ

(๔) เกิดการพัฒนาคนอย่างกว้างขวาง มีผู้นำชุมชนที่เป็นนักยุทธศาสตร์ และนักปฏิบัติการในการขับเคลื่อนงานพัฒนา

(๕) เกิดความร่วมมือของภาคีพัฒนา เกิดทีมร่วมในการพัฒนาทั้งจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ

ข้อ ๓ สถาบันจะสนับสนุนงบประมาณโครงการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง โดยมีเป้าหมายและกรอบงบประมาณสนับสนุนภาพรวม ๕ ภาค สนับสนุนเครือข่ายสลัม ๔ ภาค และภาคประชาสังคม รวมจำนวน ๓,๗๕๐ ครัวเรือน วงเงินงบประมาณรวม ๓๐๙,๘๑๐,๐๐๐ บาท ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยและปรับปรุงชุมชน

(๒) สนับสนุนพัฒนากระบวนการสำหรับภาคีพัฒนาเพื่อสร้างความร่วมมือในการทำงานพัฒนาทั้งจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ

ข้อ ๔ สถาบันกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงเมืองและชนบทและกรอบเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้เอื้อต่อรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

(๑) แนวทางการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงเมือง

(๑.๑) จัดทำแผนการพัฒนาให้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ที่ครอบคลุมทั้งเมือง ซึ่งมากกว่าด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว เช่น ด้านการพัฒนาคน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาวะ เป็นต้น

(๑.๒) สนับสนุนให้เกิดกลไกและคณะทำงานในระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติการตามแผนพัฒนาเมือง

(๑.๓) ส่งเสริมกระบวนการออมทรัพย์และสนับสนุนกองทุนเมือง

(๑.๔) สนับสนุนให้องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้บริหารโครงการ และทำงานร่วมกับเครือข่ายท้องถิ่น หน่วยงาน และภาคีพัฒนา สนับสนุนการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

(๑.๕) จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพผู้นำและแกนนำขบวนองค์กรชุมชน เพื่อยกระดับเป็นนักยุทธศาสตร์และนักปฏิบัติการในการขับเคลื่อนงานพัฒนา

(๑.๖) สนับสนุนการแก้ไขปัญหาทั้งระบบ โดยใช้โครงการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงเป็นเครื่องมือนำไปสู่การพัฒนาทุกมิติ

(๑.๗) เชื่อมโยงองค์กรชุมชนให้เป็นเครือข่าย และเชื่อมโยงภาคีพัฒนาที่มีความหลากหลายเพื่อเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาเพื่อร่วมกันดำเนินโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ

(๒) แนวทางการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงชนบท

(๒.๑) กลุ่มผู้เดือดร้อนเป็นผู้กำหนดแนวทางการพัฒนาและการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินในระยะยาว

(๒.๒) สนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินทั้งตำบลให้ครอบคลุมการพัฒนาทุกด้านที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

(๒.๓) สนับสนุนให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีของชุมชนท้องถิ่น มีระบบบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาระบบทั้งในชุมชน นอกชุมชน และในพื้นที่ตำบล

(๒.๔) สนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นกลไกในการเชื่อมโยงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

(๒.๕) มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลของตำบล ในเรื่องผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน การประกอบอาชีพ ระบบเศรษฐกิจของตำบล แผนพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ที่มีความถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน

(๒.๖) มีการจัดทำแผนผังชีวิตชุมชนหรือตำบลที่กำหนดเป้าหมายของคนในชุมชนที่จะสร้างความมั่นคง ความอุดมสมบูรณ์ โดยวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ สภาพแวดล้อมในอดีต ปัจจุบันตลอดจนเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

(๒.๗) ส่งเสริมกระบวนการออมทรัพย์ และสร้างระบบทุนของคนในตำบลหรือกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีความต่อเนื่อง เพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนและตำบลอย่างยั่งยืน

(๓) เกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงเมืองและชนบท มีกรอบงบประมาณตามรายละเอียด ดังนี้

(๓.๑) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงเมือง

(๓.๑.๑) สนับสนุนการบริหารจัดการชุมชนและเครือข่าย/คณะกรรมการเมือง ๑,๘๘๘ บาท ต่อครัวเรือน กรอบวงเงินงบประมาณไม่ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท วงเงินงบประมาณรวมต้องไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท กรณีชุมชนมีจำนวน ๒๐๐ ครัวเรือนขึ้นไป วงเงินงบประมาณต้องไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาทต่อชุมชน

(๓.๑.๒) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ตามรูปแบบการพัฒนา ดังนี้

(๓.๑.๒.๑) ปรับปรุงในที่ดินเดิม ๒๕,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๑.๒.๑) รื้อสร้างใหม่ในที่ดินเดิม ๓๕,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๑.๒.๓) สร้างใหม่ในที่ดินใหม่ ๔๕,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๑.๒.๔) สร้างอาคารสูง ๕๒,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๑.๒) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ๖๕๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๑.๓) การอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย ๓๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๒) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงชนบท

(๓.๒.๑) สนับสนุนสนับสนุนการพัฒนากระบวนการและพัฒนาความสามารถ ๒,๕๐๐ บาท ต่อครัวเรือน ทั้งนี้ ระดับตำบลโครงการภาพรวมทั้งตำบล วงเงินงบประมาณไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อโครงการ ระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน/หมู่บ้าน วงเงินงบประมาณไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อโครงการ

(๓.๒.๒) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ดังนี้

(๓.๒.๒.๑) พัฒนาด้านกายภาพ ๑๒,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๒.๒.๒) พัฒนาด้านเศรษฐกิจ ๒,๕๐๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๒.๒.๓) พัฒนาด้านสังคม ๒,๕๐๐ บาทต่อครัวเรือน

(๓.๒.๓) การอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย ๔๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน กรณีสร้างในที่ดินเดิม จำนวนครัวเรือนต้องไม่เกิน ๒๐๐ ครัวเรือนต่อตำบล กรณีสร้างในที่ดินใหม่สนับสนุนงบประมาณตามจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่จริง

(๓.๓) การสนับสนุนกลไก/ขบวนการขับเคลื่อนในการพัฒนาโครงการและพัฒนาขีดความสามารถ ดังนี้

(๓.๓.๑) สนับสนุนการขับเคลื่อนระดับกลุ่มจังหวัด กลุ่มจังหวัดละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

(๓.๓.๒) สนับสนุนการขับเคลื่อนจังหวัดยุทธศาสตร์ (อย่างน้อยกลุ่มจังหวัดละหนึ่งจังหวัด) จังหวัดละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

(๓.๓.๓) งบสำรองกรณีจำเป็นเร่งด่วน หรือขยายผล

ข้อ ๕ กรณีสถาบันมีความจำเป็นหรือการดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สถาบันอาจมีการเปลี่ยนแปลงการสนับสนุนงบประมาณได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๖ กรณีอื่น ๆ ที่ไม่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้เป็นไปตามคู่มือการบริหารโครงการการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายปฏิภาณ จุมผา)
รองผู้อำนวยการ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน